

RAN-2103000206020045
B.Sc. (Semester-VI) Examination March - 2026
Botany : Paper - 605
Economic Botany and Pharmacognosy
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) પ્રશ્નની જમણી બાજુમાં દર્શાવેલ આંક ગુણ દર્શાવે છે. (3) જરૂર જણાય ત્યાં નામ નિર્દેશન વાળી આકૃતિ દોરવી.	Seat No.: Student's Signature
--	--

પ્ર-1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ આઠ)
08

- 1) શણ ના બે ઉપયોગો જણાવો.
- 2) હૃદયકાષ્ઠ અને રસકાષ્ઠ એટલે શું?
- 3) ચામાં કયું ઉત્તેજક દ્રવ્ય હોય છે?
- 4) રાસાયણિક મૂલ્યાંકનમાં કઈ કસોટીઓ કરવામાં આવે છે?
- 5) *Aristolochia bracteolata* નું ગુજરાતી નામ શું છે?
- 6) ફળમાંથી મેળવવામાં આવતી કોઈ પણ બે દવાના નામ આપો.
- 7) બિયર બનાવવા માટે કયા ધાન્યનો ઉપયોગ થાય છે?
- 8) *Mitragyna parvifolia* નું વિતરણ ક્યાં જોવા મળે છે?
- 9) ઔષધોની કાર્યપદ્ધતિ (Mode of action) એટલે શું?

પ્ર-2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિસ્તારથી લખો. (કોઈપણ બે)
14

- 1) સાગના લાકડાની લાક્ષણિકતાઓ અને ઉપયોગો જણાવો.
- 2) વનસ્પતિ રેસાઓનું મહત્વ અને કપાસના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા સમજાવો.
- 3) બળતણના લાકડા માટે વપરાતી વનસ્પતિઓની યાદી આપી તેના લક્ષણો જણાવો.

પ્ર-3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિસ્તારથી લખો. (કોઈપણ બે)
14

- 1) ચા, કોફી અને કોકોની તુલનાત્મક ચર્ચા કરો.
- 2) આલ્કોહોલિક પીણાંના ગેરફાયદા અને તેના ઉત્પાદનની વૈજ્ઞાનિક રીતો જણાવો.
- 3) પીણા આપતી વનસ્પતિઓના વનસ્પતિશાસ્ત્રીય વર્ણન વિશે લખો.

- પ્ર-4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ વિસ્તારથી લખો. (કોઈપણ બે) 14**
- 1) ફાર્માકોગ્નોસીના મૂલ્યાંકનની પાંચેય પદ્ધતિઓ ટૂંકમાં સમજાવો.
 - 2) નીચેની વનસ્પતિઓના સામાન્ય નામ, કુળ અને ઉપયોગો લખો :-
 i) *Enicostema axillare*.
 ii) *Rauwolfia serpentina*.
 - 3) ઝેરકોચલું અને ખસખસ ના ઔષધીય મહત્વ વિશે નોંધ લખો.

ENGLISH VERSION

- Q-1. Answer the following questions in brief. (Any Eight) 08**
- 1) List two industrial applications of Jute.
 - 2) Distinguish between Heartwood and Sapwood.
 - 3) Identify the primary alkaloid found in Tea.
 - 4) List the chemical tests used for the identification of crude drugs.
 - 5) What is the common name of *Aristolochia bracteolata*?
 - 6) Name two drugs obtained specifically from fruits.
 - 7) Which cereal grain is the primary substrate for brewing Beer?
 - 8) Describe the geographical distribution of *Mitragyna parvifolia*.
 - 9) Define the term 'Mode of Action' in Pharmacognosy.
- Q-2. Write detailed answers to the following. (Any Two) 14**
- 1) Elaborate on the structural properties and commercial value of Teak.
 - 2) Explain the classification of fibers and the agronomic practices for Cotton production.
 - 3) Discuss the selection criteria for Firewood species and their caloric importance.
- Q-3. Write detailed answers to the following. (Any Two) 14**
- 1) Present a comparative analysis of Tea, Coffee, and Cocoa.
 - 2) Discuss the biochemical aspects of alcoholic beverage production.
 - 3) Describe the botanical description and cultivation requirements of major beverage crops.
- Q-4. Write detailed answers to the following. (Any Two) 14**
- 1) Explain all five methods of Drug Evaluation in Pharmacognosy in detail.
 - 2) Provide the Common name, family, and medicinal uses of :-
 i) *Enicostema axillare*.
 ii) *Rauwolfia serpentina*.
 - 3) Discuss the therapeutic importance and active constituents of *Nux vomica* and *Poppy*.